

Za důslednou realizaci závěrů III. sjezdu SSM

Armáda vždy byla a bude v podstatě mladým organismem. Proto je přirozené, že významné místo v procesu plnění náročných úkolů sehraávají organizace Socialistického svazu mládeže.

Jejich hlavní úlohou je aktivně se podílet na výchově vojenské mládeže k politicky uvědomělým, odborně připraveným a přesvědčeným budovatelům a obráncům socialistické vlasti.

III. sjezd SSM, který se konal 1.—3. října 1982, se plně přihlásil k programovým závěrům XVI. sjezdu KSČ a stanovil úkoly SSM a jeho Pionýrské organizace na dalších pět let.

Sjezd vysoce ocenil práci organizací SSM v ČSLA, zejména jejich podíl na plnění úkolů výcviku a výchovy, ale i pomoc, kterou poskytují Pionýrské organizaci SSM při výchově nejmladší generace.

Současně však vyjádřil požadavek

- více napomáhat velitelům, politickým pracovníkům a stranickým organizacím při výchově mladých vojáků k odpovědnému vztahu k úkolům bojové a politické přípravy,
- v práci ZO SSM rozvíjet aktivitu, která bude přispívat k plnění rozhodujících úkolů jednotek a útvarů,
- napomáhat k výchově politicky i odborně vyspělých vojáků, upevňování třídního uvědomění, bdělosti a ostražitosti,
- lépe a účinněji je připravovat k aktivní svazácké práci v občanském životě.

V souladu s tím byly na celoarmádní poradě funkciónářů SSM projednány dosavadní výsledky práce armádní organizace SSM a konkretizovány závěry III. sjezdu SSM. Před organizacemi SSM stojí v dalším období tyto úkoly:

1. Rozvíjet přirozenou aktivitu a iniciativu vojenské mládeže. Více se podílet na výchově mladých lidí k účtě k práci a odpovědnosti za dosahované výsledky v bojové pohotovosti, bojové a politické přípravě.

2. Zkvalitnit ideově výchovnou práci SSM v základních organizacích. Na základě hlubokých znalostí myšlení a postojů vojenské mládeže soustřeďovat úsilí na prohlubování

socialistického uvědomění, upevňování aktivních postojů a činů ve prospěch socialismu a míru, aby byla všestranně připravena uskutečňovat úkoly a cíle výstavby rozvinutě socialistické společnosti a odhodlána k její obraně. Neustálou pozornost věnovat utváření vlasteneckého a internacionálního přesvědčení, třídního chápání společensko-politických procesů u nás i ve světě. Posilovat u ní bdělost a učit ji čelit a bojovat s antikomunistickou a antisovětskou propagandou, se všemi projevy buržoazní morálky a pacifismu.

3. Zdokonalovat akceschopnost základních organizací SSM a zlepšovat jejich řízení politickými odděleními svazků. V jejich řízení více využívat metody osobního styku s funkcionáři a pomoci na místě. Trvale pečovat o výběr a přípravu funkcionářů SSM. Zvláštní pozornost věnovat práci s mladými vojáky z povolání a s dělnickou mládeží. Zvýšením nároků na členy SSM a péčí o ně prohlubovat jejich vztah ke své organizaci a podněcovat je k aktivní práci v ní. V jednotě s pozorností, věnovanou přijímání nových členů SSM, systematictěji pracovat s neorganizovanou mládeží a získávat ji pro aktivní práci v ZO SSM.

Jde o náročné, ale reálné úkoly, jejichž postupná realizace se musí stát společným dílem jak organizací SSM, tak i velitelů, politických pracovníků a stranických organizací.

K realizaci závěrů III. sjezdu SSM přistupuje armádní organizace SSM ideově, politicky a organizačně pevná. Jejimi řadami procházejí každoročně desetitisíce mladých lidí. Pod vedením komunistů a aktivní práci ve svých základních organizacích naprostá většina z nich politicky vyzrává a odpovědně plní svou vlasteneckou povinnost. Růst politického uvědomění členů SSM nachází výraz v rozvoji aktivity a iniciativy, který směřuje zejména k dosahování výtečných a dobrých výsledků při plnění výchovných, studijních a pracovních úkolů. Skutečnost, že více než 80 % svazků plní úkoly bez kázeňských přestupků, svědčí o tom, že chápou správně požadavek upevňování uvědomělé vojenské kázně jako nedílnou součást a podmínku zkvalitňování bojové pohotovosti a připravenosti útvarů a jednotek.

Přes celkově pozitivní výsledky v práci organizací SSM existují i nedostatky a problémy. Je třeba je nezakrývat, ale ani nezveličovat. III. sjezd SSM zvýraznil kritický a náročný pohled na dosahované výsledky, hlouběji analyzovat dosažený stav, hledat příčiny nedostatků a nacházet způsoby jejich nejúčinnějšího odstraňování.

Kde jsou hlavní problémy?

Část členů SSM s nižší odpovědností neplní vojenské ani svazácké povinnosti. Podceňuje výkon dozorců a strážní služby, porušuje řády a předpisy. Jsou stále jednotlivci, kteří se dopouštějí kázeňských přestupků a některé svazácké kolektivy jsou lhostejné k narušování vztahů ve vojenských jednotkách.

Příčiny spočívají zejména v tom, že úroveň výchovné práce je stále ještě rozdílná a často není spojována s konkrétními úkoly útvarů i svazáckých organizací. Řada opatření má obecný charakter a nevychází z konkrétních potřeb. Jen pomalu se daří zobecnovat pozitivní zkušenosti a prosazovat je do praxe. Negativně působí i častá obměna funkcionářského aktivu SSM, nízké zkušenosti i slabší úroveň jeho přípravy pro výkon funkcí. V neposlední řadě je třeba vidět, že i někteří velitelé dosud plně nevytvářejí pro svazácké organizace podmínky a neusměrňují jejich činnost. Zároveň zůstávají rezervy i ve stranickém vedení svazáckých organizací a v jejich řízení politickými orgány.

Na základě těchto skutečností a v souladu s úkoly III. sjezdu SSM je nutné činnost organizací SSM usměrňovat tak, aby se výrazněji projevovала v příkladném plnění úkolů bojové a politické přípravy, požadavků služby, vysokou ukázněností a pracovní iniciativou.

Z celého rozsahu činností organizací SSM vystupují do popředí zejména tyto:

1. Rozhodujícím prostředkem podílu organizací SSM na plnění úkolů je další rozvoj aktivity a iniciativy vojenské mládeže a její neformální zapojování do socialistického soutěžení.

Nová Směrnice pro socialistické soutěžení v ČSLA stanoví, že: „Organizace SSM rovířením socialistického soutěžení vedou své členy a ostatní mladé vojáky k uvědomělému vztahu k práci, vojenské službě a příkladnému plnění vojenských povinností. Popularizují a využívají v praxi nejlepších zkušeností a příkladných činů vzorných vojáků a kolektivů. Vytvářejí ovzduší náročnosti, soudružské kritiky a vzájemné pomoci. Široce využívají hnutí, která odpovídají mentalitě mládeže (Zenit, osobní účet člena SSM, Reflektor mladých a další). Ve spolupráci s veliteli získávají do socialistické soutěže co největší počet vojenské mládeže, posilují morální odpovědnost vojáků za splnění přijatých závazků. Aktivně se podílejí na veřejném hodnocení socialistického soutěžení.“ Organizace SSM chápou své místo a úlohu v socialistickém soutěžení zejména jako aktivní pomoc velitelům, politickým pracovníkům a stranickým organizacím při plnění stanovených úkolů. Z tohoto hlediska je proto nutné

- přistupovat k nim při rozvoji socialistického soutěžení v jednotkách,
- více využívat svazáckých jednání k tomu, aby se iniciativa vojenské mládeže rozvíjela organizovaně, aby členové SSM uzavírali socialistické závazky uvážene, podle schopností, s přihlédnutím k pomoci, kterou jim kolektiv neformálně poskytne,
- v základních organizacích SSM důsledně projednat všechny kolektivní závazky; to napomáhá i tomu, aby svazácká organizace a všichni členové SSM cítili odpovědnost za splnění přijatých závazků.

V širším měřítku bychom měli využívat svazáckých organizací v celém systému kontroly plnění přijatých socialistických závazků, vést výbory ZO SSM, ale i PV SSM k tomu, aby se vyjadřovaly otevřeně k jednotlivcům a jejich přístupu k plnění socialistických závazků, aby se současně vyjadřovaly i k tomu, jak k hodnocení socialistické soutěže přistupují velitelé jednotlivých stupňů.

Zkušenosti ukazují, že síla a vliv svazácké organizace na rozvoj socialistického soutěžení závisí ve značné míře na tom, jaké vztahy se vytvářejí mezi ní a velitelem jednotky. Pravidelná součinnost umožňuje operativně nalézat a plně využívat možnosti, jak pomocí svazácké aktivity a iniciativy plnit úkoly co nejlépe. Úspěchy se zpravidla dostávají tam, kde svazáčtí funkcionáři iniciativně přicházejí za veliteli s návrhy, které dopomohou mobilizovat všechny příslušníky jednotky k aktivnímu splnění závazků. Zpětně i velitelé by neměli zapomínat na sílu a autoritu organizací SSM, více se o ně opírat a usměrňovat aktivitu a iniciativu svazáků v souladu s úkoly útvarů a jednotek. Hodně v tomto směru mohou udělat svazácké organizace, které pracují na vojenských vysokých a středních školách. Více sledovat a napomáhat tomu, aby celý proces organizace a řízení socialistické soutěže na škole, ale i vliv svazáckých organizací byl pro posluchače a žáky skutečným metodickým návodem pro jejich budoucí praxi u vojsk. Více se tedy podílet na tom, aby absolventi vojenských škol odcházeli do praxe s praktickými návyky jak socialistickou soutěž organizovat a řídit.

Specifickou záležitostí je rozvoj typicky mládežnických aktivit, které mají své tradice u jednotlivých svazků, útvarů i na školách. Jejich obsah je nezbytně usměrňovat tak, aby napomáhaly plnit nejen dlouhodobé socialistické závazky, ale především rozhodující úkoly útvarů a jednotek v daném období.

2. Se zvyšováním požadavků na uvědomělou vojenskou kázeň stále vzrůstají úkoly svazáckých organizací při zabezpečování osobní příkladnosti svazáků při plnění vojenských povinností.

Na celoarmádní poradě funkcionářů SSM bylo zdůrazněno, že úkolem organizací SSM musí být

- vychovávat členy SSM i ostatní vojenskou mládež k uvědomělému vztahu k vojenské službě a k vůli překonávat těžkosti vojenského života,

- pomáhat při utváření a upevňování vojenských kolektivů, odvážněji a kriticky vystupovat proti porušování vojenských řádů a proti všem, kteří poškozují čest a dobré jméno jednotky, pracovního kolektivu a organizace SSM,

- více se současně starat i o účelné využívání doby volna vojáků, zejména o sobotách a nedělích.

Jde o dlouhodobý a složitý úkol. V současné době je rozhodující zvýšit úlohu organizací SSM při předcházení kázeňským přestupkům. Zásadní obrat v tomto směru může nastat tehdy, podaří-li se nám podstatně snížit trestnost svazáckých funkcionářů a členů SSM a zvýšit jejich příkladnost.

Být příkladem při plnění úkolů bojové a politické přípravy i v kázni je výrazem pochopení významu a nutnosti vojenské služby a vynaložení takového úsilí, které umožní dosáhnout optimálních výsledků. Splnit tento náročný úkol je složitým procesem, který vyžaduje, aby se mladý člověk zbavil mnoha nedobrých návyků a předsudků. Základem se musí stát vysoké ideové přesvědčení, oddanost a věrnost KSČ, socialistické vlasti, hluboké uvědomění si vlasteneckých a internacionálních povinností, vědomí, že kázeň není samoúčelná, ale že je potřebná pro zabezpečení bojové pohotovosti útvarů a jednotek. V tomto směru je třeba více využívat ideové výchovné práce SSM, zejména pak jednotlivých forem politického vzdělávání k tomu, aby tyto požadavky byly realizovány. To předpokládá, aby politická oddělení svazků a plukovní výbory SSM obsah politického vzdělávání SSM rozpracovávaly, více je konkretizovaly na vlastní podmínky a rozšiřovaly je o vlastní problematiku.

Účinnou metodou při výchově členů a funkcionářů SSM k příkladnosti v kázni je individuální přístup ke každému jednotlivci na základě hluboké znalosti zájmů a potřeb, ale i kladných a záporných vlastností a jednání, v praktickém denním životě spojovat náročné požadavky s péčí o člověka. Více v tomto směru bude nutné uplatňovat metodu pravidelného hodnocení lidí a ukládání konkrétních úkolů.

Je to jedna z účinných metod, jak zvýšit zodpovědnost členů SSM za plnění služebních i svazáckých povinností. Vyžaduje to však, aby výbory základních organizací měly dokonalý přehled o tom, jak jejich jednotliví členové stanovené povinnosti a úkoly plní. K tomu není třeba zavádět žádné nové přehledy, plně postačuje pravidelně vést Knihu členů SSM a na pořad jednání výborových i členských schůzí tuto problematiku pravidelně zařazovat.

V boji proti kázeňským přestupkům i ve výchově členů a funkcionářů SSM k příkladnosti má významnou úlohu také aktivní účast základních organizací v socialistickém soutěžení. To vede i k rozšíření jejich vlivu na všechny kategorie vojáků v jednotkách. Hnutí vzorných vojáků, vzorných jednotek, snaha dosáhnout výtečných a dobrých výsledků, patronáty nad slabšími, již samy o sobě předpokládají vysokou kázeň a organizovanost. Zvýšenou pozornost však musí organizace SSM věnovat plnění přijímaných individuálních a kolektivních závazků tak, aby se tyto nestávaly formálními a plnily i svůj výchovný účel.

Zvláštní místo v tomto směru zaujímá společný postup velitele a svazácké organizace. Naprostá většina mladých velitelů jednotek je organizována v SSM, má blízko k pochopení zájmů a potřeb mladé generace. Bude však nutné, aby výbory SSM s mladými vojáky z povolání — členy SSM pracovali více diferencovaně. Na jedné straně jim dávaly úkoly, hodnotily zcela otevřeně jejich práci, ale na druhé straně braly v úvahu jejich zájmy a potřeby, pomáhaly jim zapracovávat se do funkcí a podporovaly jejich

autoritu v jednotkách. Hodně v tomto směru mohou udělat organizace SSM na vojenských středních a vysokých školách především v tom, aby vedly své členy — budoucí velitele k úzké spolupráci se svazáckými organizacemi po jejich nástupu do funkcí u bojových útvarů. Musí je vést k pochopení, že pravidelné usměrňování činnosti organizací SSM k plnění rozhodujících úkolů bojové a politické přípravy, ale i aktivní účast v práci základních organizací, oprávnění se o jejich autoritu a sílu je nutností, která v konečném důsledku přináší úspěch oběma stranám. Prohlubuje se akceschopnost základních organizací a současně napomáhá mladým velitelům získávat potřebné zkušenosti z výchovné práce.

Při předcházení kázeňským přestupkům je nezbytné soustředit pozornost na odhalování příčin, zjištění pravého důvodu neukázněného jednání a včas zasahovat tam, kde se objevují předpoklady nekázně nebo první signály, které svědčí o tendenci ke snížení úrovně kázně či o jejím narušování. K tomu je nezbytné, aby výbory SSM spolu s veliteli důsledně poznávaly situaci v jednotce a prohlubovaly schopnost analyzovat ji, na výborových i na členských schůzích kriticky a otevřeně hodnotit úroveň kázně u jednotky a zejména jaký je podíl svazáků při jejím upevňování. Přitom je nutné, aby takové hodnocení bylo konkrétní, věcné a ukazovalo východiska, ve kterých se jednotliví členové SSM i svazácké skupiny budou vidět. Rovněž pravidelné projednávání kázeňsky potrestaných členů SSM ve výboru základní organizace nebo na členské schůzi má pro ně i pro ostatní výchovné účinky.

Široké pole působnosti organizací SSM při zvyšování kázně skýtá osobní volno vojáků. V souladu se základními řády je třeba zaměřit pozornost zejména na soboty, neděle a svátky, kdy je možné rozvíjet skutečně bohatou, zajímavou a pestrou zájmovou činnost. V pracovní dny, kdy je osobního volna poskrovnu, bude nutné rozvíjet nenáročnou zájmovou činnost, která bude mít více oddechový charakter. Výbory SSM musí vycházet z toho, že mladý člověk má pozitivní vztah k zábavě a ke sportu, ke kultuře i technice. Bude proto nutné tyto zájmy nejen probouzet, ale především hledat cesty, jak je uspokojovat. K tomu bude nezbytné, aby výbory SSM ještě úžeji spolupracovaly s instruktory kulturně výchovné činnosti, tělovýchovnými náčelníky, ale i veliteli jednotek, kteří mohou nejlépe posoudit realnost a účelnost plánovaných akcí.

Velký význam činnosti svazáckých organizací na úseku boje proti kázeňským přestupkům a trestným činům zaujímá právní propaganda a právní výchova. Objasňování požadavků zákonů, nutnost jejich přesného dodržování, upozorňování na narušení práva a na kázeňské přestupky, je jednou z prvořadých povinností organizací SSM. V jednotě s tím je třeba, aby svazácké organizace uplatňovaly v širší míře právo zúčastnit se trestního řízení. Základní přístupy, práva a povinnosti organizací SSM v tomto směru řeší Pokyny náčelníka HPS ČSLA pro účast ZO SSM v ČSLA na trestním řízení.

3. Prohlubovat podíl mladých lidí na prosazování vědeckotechnického pokroku jako základního předpokladu pro ekonomický rozvoj naší společnosti. Účinněji přispívat k utváření kladného vztahu dětí a mládeže k vědě a technice, podněcovat jejich zájem o prohlubování znalostí a zvyšování kvalifikace.

Rovněž i pro svazácké organizace v ČSLA je tento úkol nanejvýš aktuální. Vyžaduje si to zavádění nejmodernějších zbraní, zbraňových systémů a bojové techniky, jakož i dynamický rozvoj všech druhů vojsk. Proto je užitečné sílu a autoritu základních organizací SSM usměrňovat zejména k tomu, aby se výrazněji podílely na utváření pozitivního vztahu ke svěšené zbraní a bojové technice. Na masové základně, v jednotě s technickými orgány, ale i pracovníky na úseku KVČ, rozvíjet hnutí Zenit, technickou tvořivost, zlepšovatelství a vynálezectví. Vedle toho využívat takových forem, které budou mít přímý vliv na zvyšování vědeckotechnických znalostí a dovedností vojenské mládeže. S větší účinností vstupovat do výchovy třídních specialistů a k vytváření vzá-

jemné zastupitelnosti v obsluhách, osádkách a družstvech. Diferencovaně musí organizace SSM pracovat s řidiči, kteří tvoří jednu z nejpočetnějších sociálních skupin v naší armádě.

Účast vojenské mládeže při uplatňování výsledků vědeckotechnického rozvoje musí každá ZO SSM chápat jako jednu ze základních forem seberealizace mladé generace a současně i jako základ k rozšiřování vlivu na dosud neorganizovanou vojenskou mládež.

Před organizacemi SSM v ČSLA stojí náročné úkoly. Je však nezbytné vidět, že je mohou úspěšně plnit jen za podmínky, že se dále zkvalitní jejich stranické vedení, pomoc velitelů, politických pracovníků a ZO KSČ.

Při řízení základních organizací SSM je nezbytné výrazněji posilovat kolektivní úlohu politického oddělení svazku. To bude předpokládat, aby se zvyšovala kvalifikovanost politického aparátu i jeho schopnost na místě, na základě hlubokých znalostí dokumentů SSM, poradit a poskytnout pomoc funkcionářům SSM. Těžiště položit zejména na tvorbu usnesení, plánů činnosti a na řešení těch problémů, které brání plnit základní poslání organizací SSM u jednotek a útvarů.

Zkušenosti potvrzují, že k dobré práci organizací SSM přispívají významnou měrou **velitelé**. Jsou jedním z činitelů, který do značné míry bude působit na to, jak budou závěry III. sjezdu SSM v armádní organizaci SSM splněny. Právem se proto od nich očekává, že se budou dovedněji opírat o sílu a autoritu základních organizací SSM, účinněji usměrňovat jejich činnost k plnění rozhodujících úkolů jednotek. Současně od nich organizace SSM očekávají, že se aktivněji zapojí do svazácké práce a budou pro všestranný rozvoj činnosti vytvářet lepší podmínky. Je třeba vidět, že vztah velitele a svazácké organizace nemůže záležet jen na subjektivním úsudku velitele, zda a do jaké míry považuje za potřebné využívat ZO SSM k realizaci úkolů bojové pohotovosti a připravenosti jednotek a útvarů. Povinnost velitele realizovat v činnosti své jednotky politiku KSČ předpokládá, že bude mimo jiné aktivně spolupracovat se svazáckou organizací. Tento požadavek vystupuje do popředí zejména v těch jednotkách, kde není mladý komunista.

Velitel nemůže správně uplatňovat svůj vliv na rozvoj činnosti ZO SSM, neujasní-li si podstatu svého vztahu k ní a neosvojí-li si správné formy a metody vzájemné spolupráce. Vztahy mezi velitelem a ZO SSM musí být založeny na vzájemné důvěře a pomoci, náročnosti a porozumění, které směřují k dosažení jednotného názoru a postupu při plnění úkolů.

Cesta k tomuto cíli vede především přes hluboké pochopení celé problematiky práce s lidmi, forem a metod jejich politického vedení a řízení. Spočívá v důsledné realizaci nedílné velitelské pravomoci na stranických základech.

Realizace závěrů III. sjezdu SSM je dlouhodobým procesem a není pouhou záležitostí Socialistického svazu mládeže. Na XVI. sjezdu KSČ bylo jednoznačně zdůrazněno, že vztah k mládeži je vztahem k budoucnosti. Vedle zvýšených požadavků na práci každé ZO SSM naše strana i socialistický stát soustavně vytvářejí podmínky pro harmonický vývoj mladých lidí.

Právě proto je třeba úspěšnou realizaci závěrů III. sjezdu SSM více spojovat i s tím, jak budou splněny úkoly, které armádě uložil XVI. sjezd KSČ.